

## ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΑ

### ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Η Λατινική γλώσσα δεν διαθέτει αυτοπαθητικές αντωνυμίες, αλλά

- η κτητική αντωνυμία *suus-a-um*
- και η προσωπική *se* (χρησιμοποιούμε συμβατικά τον τύπο της αιτιατικής, λόγω έλλειψης της ονομαστικής πτώσης)

χρησιμοποιούνται μόνο για να εκφράσουν αυτοπάθεια, η οποία διακρίνεται σε **ευθεία** (ή άμεση) και **πλάγια** (ή έμμεση).

**α) ευθεία** (ή άμεση) **αυτοπάθεια** έχουμε όταν οι αντωνυμίες *suus, se* αναφέρονται στο υποκείμενο του ρηματικού τύπου από τον οποίο εξαρτώνται (είτε είναι ρήμα είτε ονοματικός τύπος του ρήματος-απαρέμφατο, μετοχή, σουπίνο, γερούνδιο ή γερουνδιακό)

π.χ. *Cassiope, superba forma sua, cum Nymphis se comparat.* (3)

(Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νηρηίδες)  
Το *se* λειτουργεί ως αντικείμενο του ρήματος *comparat*, το οποίο έχει για υποκείμενό του το *Cassiope*. Το *se* αναφέρεται στο *Cassiope*, άρα έχουμε ευθεία (ή άμεση) αυτοπάθεια. Παρόμοια, και το *sua* που εξαρτάται από το *comparat* και αναφέρεται στο *Cassiope* εμφανίζει ευθεία (ή άμεση) αυτοπάθεια.

**Σημείωση:** Αυτοπαθητικές αντωνυμίες για το α' και β' πρόσωπο δεν υπάρχουν. Η αυτοπάθεια στα πρόσωπα αυτά εκφράζεται με ρήμα ενεργητικής φωνής και την προσωπική αντωνυμία του αντίστοιχου προσώπου σε πλάγια πτώση.

Π.χ.

*amo* + αιτιατική

*amo me* = αγαπώ τον εαυτό μου

*amas te* = αγαπάς τον εαυτό σου

*amamus nos* = αγαπάμε τους εαυτούς μας

*amatis vos* = αγαπάτε τους εαυτούς σας

*subvenio* + δοτική

*subvenio mihi* = βοηθώ τον εαυτό μου

*subvenis tibi* = βοηθάς τον εαυτό σου

*subvenimus nobis* = βοηθάμε τους εαυτούς μας

*subvenitis vobis* = βοηθάτε τους εαυτούς σας

**β) πλάγια** (ή έμμεση) **αυτοπάθεια** έχουμε όταν οι αντωνυμίες *suus, se* δεν αναφέρονται στο υποκείμενο του ρηματικού τύπου από τον οποίο εξαρτώνται.

π.χ. *(Cassius) existimavit ad se venire hominem...* (14)

(ο Κάσσιος νόμισε ότι ερχόταν προς αυτόν ένας άνθρωπος)

Το *ad se* λειτουργεί ως εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε πρόσωπο στο *venire*, το οποίο έχει για υποκείμενό του το *hominem*. Το *se* όμως δεν αναφέρεται στο υποκείμενο του ρηματικού τύπου από τον οποίο εξαρτάται αλλά στο υποκείμενο του ρήματος(*Cassius*), άρα έχουμε πλάγια (ή έμμεση) αυτοπάθεια.

Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut **sibi** paulisper loco cederet. (38)

(Τελικά η κοπέλα, κουρασμένη από την πολλή ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία (της) να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση της).

Το **sibi**, που αναφέρεται στην κοπέλα, εξαρτάται από το ρ. cederet στο οποίο ενν. ως υποκείμενο το matertera (που είναι το υποκ. της κύριας πρότασης). Άρα έχουμε πλάγια (ή έμμεση) αυτοπάθεια γιατί, όπως τονίζει και το σχολικό εγχειρίδιο (σ. 60) το sibi «αναφέρεται στο υποκείμενο της κύριας πρότασης ενώ βρίσκεται σε δευτερεύουσα».

**Πρακτικά:** Όταν το **se** είναι αντικείμενο ρήματος έχουμε πάντα ευθεία (ή άμεση) αυτοπάθεια.

### Παρατηρήσεις

1. Στα λατινικά δεν υπάρχει αυτοπαθητική αντωνυμία για το α' και το β' πρόσωπο. Για να εκφράσουμε αυτοπάθεια χρησιμοποιούμε τις πλάγιες πτώσεις του α' και β' προσώπου και ρήμα ενεργητικής φωνής.

π.χ. amo me= αγαπώ τον εαυτό μου // nocetis vobis= βλάπτετε τους εαυτούς σας

2. Η αυτοπάθεια μπορεί να εκφραστεί και μονολεκτικά με ρήμα παθητικής φωνής αλλά μέσης διάθεσης [ευθεία (ή άμεση) αυτοπάθεια].

π.χ. (Germani) lacte, caseo et carne nutriuntur. .. et in fluminibus lavantur. (15)

(Οι Γερμανοί) τρέφονται με γάλα, τυρί και κρέας... και πλένονται στα ποτάμια.

nutriuntur= nutriunt se = τρέφουν τους εαυτούς τους

lavantur= lavant se = πλένουν τους εαυτούς τους

3. Για να εκφράσουμε κτήση χωρίς αυτοπάθεια στο γ' πρόσωπο χρησιμοποιούμε τις πλάγιες πτώσεις της επαναληπτικής αντωνυμίας is, ea, id  
pater suus = ό έαυτοῦ πατήρ = ο πατέρας του (του ίδιου)  
pater eius = ό πατήρ αὐτοῦ = ο πατέρας του (κάποιου άλλου)

π.χ. Silius gloriae Vergili studebat ingeniumque eius fovebat. (5)

[Ο Σίλιος τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε και περιέβαλε με αγάπη το πνεύμα του (του Βιργιλίου), γιατί η επαναληπτική αντωνυμία εκφράζει απλώς κτήση χωρίς αυτοπάθεια.]

ενώ αν Silius gloriae Vergili studebat ingeniumque **suum** fovebat [... το πνεύμα του [του ίδιου, δηλ. του Σίλιου, γιατί η κτητική αντωνυμία εκφράζει κανονικά αυτοπάθεια και αναφέρεται στο υποκείμενο της πρότασης]